

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1. oldal
Bevezetés	2. oldal
Békés megye bemutatása	4. oldal
<i>A megye rövid története</i>	4. oldal
<i>Békés megye általános jellemzése</i>	5. oldal
<i>A megye településszerkezete</i>	6. oldal
<i>A megye népesség-összetétele</i>	7. oldal
<i>Békés megye mezőgazdasága</i>	8. oldal
<i>A megye ipari élete</i>	9. oldal
<i>A megye tudományos és kulturális élete</i>	10. oldal
<i>A megye kulturális intézményei</i>	11. oldal
<i>Békés megye nyomdái</i>	12. oldal
Békéscsaba, Békés megye székhelye	13. oldal
1945 előtti Békés megyei lapok	15. oldal
A Békés Megyei Hírlap előzményei	17. oldal
<i>A Viharsarok indulása; Cseres Tibor, a Viharsarok első főszerkesztője</i>	17. oldal
<i>Az 1947 és 1991 közötti időszak</i>	20. oldal
A Békés Megyei Hírlap fejlődése	27. oldal
<i>A rendszerváltás</i>	27. oldal
<i>A rendszerváltástól napjainkig</i>	29. oldal
<i>Az Axel Springer vállalatcsoport</i>	31. oldal
<i>A lapkiadás, mint gazdasági vállalkozás</i>	32. oldal
Pillantás a jövőbe	37. oldal
Felhasznált irodalom	38. oldal
Mellékletek	40. oldal

Bevezetés

Témaválasztásom egyik indoka az volt, hogy Békés megyében születtem és itt is élek a mai napig. Mindig is szerettem volna egy kicsit többet megtudni a megyéről, az itt folyó eseményekről, a megyét érintő kérdésekről. Középiskolás korom óta próbálom nyomon követni a megyében folyó kulturális programokat, a megyében történő jelentősebb változásokat, változtatásokat.

A második indok, hogy ezt a témát választottam az az volt, hogy óvodás korom óta minden reggel az asztalon láttam egy lapot, a mai Békés Megyei Hírlapot. Még emlékszem, hogy mikor először felfigyeltem az újságra, akkor még Békés Megyei Népújság címmel jelent meg. Nem telt el és nem telik el ma sem úgy a nap, hogy édesanyám ne olvasta, és ne olvasná el a lapot. Egyszer megkérdeztem tőle, hogy miért pont ezt az újságot olvassa. Ő azt felelte nekem, hogy ebből a lapból megtudhat mindent, ami az országban történik, különösképpen a mi megyénkire vonatkozóan. Értésülhet a megyében élő lakosságot, és ez által a minket is érintő problémákról, eseményekről, fejlődésekről.

Az azóta eltelt évek alatt én is egyre gyakrabban vettem kezembe az újságot, és ma már, ha csak tehetem, elolvasom.

Ami igazán felkeltette az érdeklődésemet az, az volt, amit a lap címlapján olvastam: Alapítva 1945-ben. Egyre jobban érdekelni kezdett, hogy egy ilyen régen megalapított újságnak, ami a történelem viharos évtizedeiben is talpon tudott maradni, mi lehet a „titka”.

A szakdolgozatom megírásával szeretném, hogy egy kicsit jobban megismerjem a lap történetét, valamint azt, hogy egy viszonylag áttekinthető képet kapjak arról, hogy min és hogyan ment keresztül Békés megye egyetlen megyei napilapja.

A dolgozatom anyagának összegyűjtését a Békés megyei könyvtárban, a gyulai levéltárban és Kondoros községi könyvtárában végeztem. Lehetőségem volt a Békés Megyei Hírlap szerkesztőségébe eljutni, a mindennapi munkafolyamatokba bepillantást nyerni. Alkalmam volt mind a volt főszerkesztővel, mind a jelenlegi főszerkesztővel interjút készíteni és a szerkesztőség dolgozóit megismerni.

Békés megye bemutatása

A megye rövid története

A terület már lakott volt az i. e. 5.-4. évezredben is. Az i. e. 1. évezredben készülhetett a Nagytatársánc nevű földvár. A honfoglalás előtt rengeteg különböző törzs élt itt: szkíták, kelták, gepidák, szarmaták, avarok. A honfoglalás után a Vata nemzetség birtoka lett. A 11. században létrejövő Békés vármegye székhelye Békés lett.

A 15. század elején felépült a gyulai vár. Gyula ekkor a vármegye legjelentősebb települése volt, később Mátyás király vármegyeszékhelynek nevezte ki. A török elleni harcban a gyulai végvár fontos szerepet játszott, 1566-ban azonban több mint egy hónapos ostromot követően elfoglalták. A kimerült védőket a törökök ígéretük ellenére lemészárolták. Az állandó harcok következtében a vármegye nagyon sok települése elpusztult, a lakosság alig 10%-a maradt életben.

A 18. század elején, a törökök kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc után a vármegye elkezdett újra benépesülni, nagyrészt Harrucken bárónak köszönhetően, nemcsak magyarokkal, hanem szlovákokkal (Békéscsaba, Endrőd, Szarvas, Tótkomlós), szerbekkel (Battonya), németekkel (Németgyula, Elek), románokkal (Kétegyháza). Az idegen lakosság a 19. század közepére nagyrészt asszimilálódott.

A 19. század második felében a vármegye, fejlődésnek indult, főleg mezőgazdasági szempontból kedvező adottságainak köszönhetően. Ekkoriban kezdődtek a hatalmas folyószabályozási munkák, elsőként a Körösöket célozta meg a legendás mérnök, Vásárhelyi Pál.

1858-ban kiépült a vasúti fővonal Békéscsaba és Pest között. A másfél évtized múlva megépült és a nemzetközi kereskedelemben fontos szerepet játszó Nagyvárad-Fiume vasútvonal szintén Békés vármegyén haladt keresztül. A 19. század végének általános gazdasági fejlődésében Békés vármegye országos viszonylatban is élen járt.

Az I. világháború után Békés vármegye településeinek át kellett venniük a Romániához került városok (Arad, Temesvár, Nagyvárad) szerepét, emiatt Békéscsaba gyors fejlődésnek indult.

Békéscsaba 1919. januárjában városi rangot kapott, a két világháború között már a „vármegye legvárosiasabb városa” lett.¹

A két világháború között a magyarországi városok közül Békéscsaba produkálta a leggyorsabb fejlődést.

Békés megye mai területe az 1950-es megyerendezés során alakult ki. Ekkor csatolták hozzá a megszűnő Bihar megyétől a Sarkadi járást, az ugyancsak megszűnő Csanád megyétől a Mezőkovácsházi és a Battonyai járásokat, továbbá a később Tótkomlóssal egyesített Nagykopáncs községet, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megyétől Dévaványa és Pusztacseg községeket. A Hódmezővásárhely határából ekkoriban alakult Kardoskút községet szintén Békés megyéhez csatolták, míg az egyetlen területi csökkenést Öcsödnek Szolnok megyéhez csatolása jelentette. Ugyanekkor lett a megye székhelye Gyula helyett Békéscsaba.

1950-ben a megye lakossága 472 ezer fő volt (az eddigi legmagasabb), azóta csökken, főleg a negatív természetes szaporodásnak és az elvándorlás következtében. Az 1960-as évekre, ahogy az ország más részeiben, úgy Békés megyében is jellemző az ipartelepítés és a városok népességnövekedése. Ezzel összhangban a megye nagyobb városait panelesítették, sokszor teljesen figyelmen kívül hagyva az eredeti települési sajátosságokat. Békéscsabán 2006-ban lakótelepeken élt a lakosság több mint 50%-a. Erőteljesen panelesítették még Orosházát, Gyulát és Szarvast is. Gyakorlatilag a megye minden olyan települését, amely 10 000 fő feletti népességgel bírt, de néha alatta is (pl. Mezőkovácsháza) ellátták lakótelepekkel.²

Békés megye általános jellemzése

A mai Békés megye Magyarország délkeleti részén fekszik. Északról Hajdú-Bihar megye, nyugatról Jász-Nagykun-Szolnok és Csongrád megyék határolják, délről és keletről húzódik a román határ. A megye székhelye Békéscsaba.

Ebben a régióban található az országos jelentőségű védett területek tizenhat százaléka. Az ország kilenc nemzeti parkjából három teljesen vagy részben itt helyezkedik el. Jelentős élővilággal rendelkezik a terület.³

---

¹ Békés megyei útikönyv. – [Budapest], 1981. – p.49.

² Békés Megye Kézikönyve/főszerk. Kóváry E. Péter. - [Szekszárd], 1999. – p.19-20.

³ Magyar régiók mezőgazdasága, 2000: Dél-Alföld/[szerk Kovács Tibor]. – Budapest, 2001. – p.23.

Békés megye az Alföldön helyezkedik el, területe sík. A Körös-Maros közén és a Körösök-Berettyó vidékén terül el, ahol majdnem tökéletes a síkság. A megye tengerszint feletti magassága 81-106 méter körül ingadozik.

Éghajlata kontinentális, meglehetősen hideg téllal és meleg nyárral. A csapadékháztartása jobb az alföldi átlagnál.

A megye területét vastag homokos-lössös üledékréteg borítja. A megye legjelentősebb ásványkincse a földgáz, amely a szeghalmi kistérség területén található, az ország készletének megközelítőleg egyötödét fedezi.

A természetes növénytakaró eredetileg erdős-ligetes sztyeppe volt, azonban ezt legkésőbb a 19. század végére mindenhol feltörték, majd a nagy folyószabályozások idején a terület a maradék természetes jellegét is elvesztette, szántófölddé és kultúrtájjá alakult. A megye területén így mára kb. 25 ezer hektárra csökkent az erdős terület, ez is főleg a megye északkeleti részén található. A terület mai állatvilága is ehhez alkalmazkodott, de apróvadak még viszonylag nagy számban találhatók.

A megye 5631,02 km² területével a hetedik, 400 ezerre csökkent lakosságával a tizedik helyet foglalja el a megyék között, így közepes nagyságú megyének számít az országban. Népsűrűségét tekintve csupán csak a tizenhatodik helyre sorolható.

Békés megyét ma a jelentősebb népességszámú nagyhatárú települések jellemzik. A megye gazdasági-társadalmi fejlődése szoros kapcsolatban volt az ország mindenkori helyzetével.

A megye településszerkezete

Békés megye településszerkezete alföldi jellegű, jellemző a kevés, nagy lélekszámú és kiterjedésű község, valamint a tanyák (mára már kevésbé). A népesség 70%-a él városokban, ebből 17% a megyeszékhelyen. A megye nyolc kistérségre bomlik, mely hetvenöt települést foglal magában, ebből 18 város, 56 pedig község, nagyközség.

Kistérség	Székhely	Terület (km ²)	Lélekszám	Település
Békéscsabai kistérség	Békéscsaba	450,73	77 277	6
Békési kistérség	Békés	633,85	44 520	9
Gyulai kistérség	Gyula	413,22	43 812	4
Mezőkovácsházai kistérség	Mezőkovácsháza	881,18	42 843	18
Orosházai kistérség	Orosháza	848,45	61 477	10
Sarkadi kistérség	Sarkad	570,96	24 409	11
Szarvasi kistérség	Szarvas	821,57	46 416	8
Szeghalomi kistérség	Szeghalom	1009,73	41 436	9

1. táblázat: területi beosztás: 2007. szeptember 25., terület és lélekszám: 2007. január 1

A megye településszerkezetében hosszú idő óta meghatározó elem a Békéscsaba –Gyula - Békés városhármas. Az elmúlt évek változásai alapján az eddigi nagyobb központok mellett előtérbe került Orosháza szerepe az iparban, Szarvasé az oktatásban.⁴

A megye népesség-összetétele

Békés megye országunk egyik legsokszínűbb nemzetiségi vidéke. A 20. század közepén a magyarok aránya 61% volt. A második világháborút követően az erőszakos népességcsere folytán megváltoztak a nemzetiségi összetételek, a magyarok aránya jelentősen megnőtt.

A megye népesedési helyzetét évek óta az alacsony termékenység, a viszonylag magas halandóság a népesség folyamatosan rosszabbodó korösszetétele jellemzi. A népességfogyás évtizedeken keresztül magas vándorlási veszteséggel párosul. A népesség változásának meghatározó tényezői mintegy egymást erősítve vezettek ahhoz, hogy arányaiban a tizenkilenc megye közül Békés megye veszítette el a vizsgált időszakban (1960-1996) a legtöbb lélekszámát. 1960 óta Békés megye népessége több mint 15%-kal csökkent.

⁴ Békés Megye Kézikönyve/főszerk. Kóváry E. Péter. - [Szekszárd], 1999. – p. 102-104.

Év	Lakosság száma	Csökkenés szám szerint	Csökkenés %-ban	Népsűrűség fő/km ²
1960	473663	-	-	84,1
1970	441081	32582	6,9	78,3
1980	436910	4171	0,9	77,6
1990	411887	25023	5,7	73,1
1996	401754	10133	2,5	71,3

2. táblázat: a megye népesség számának változása

Az 1980-as évek végéig szinte csak a községek lakossága csökkent, viszont a 90-es évektől kezdve a városokba vándorlás folyamata is jelentősen csökkent. 1996 -ban a megyében lakók népességének 48,5 százaléka férfi, 51,5 százaléka nő volt.

Békés megye lakosságának iskolázottsági szintje kedvezőtlenebb az országos átlagnál, bár folyamatosan javul a helyzet. Folyamatosan emelkedik a felsőfokú végzettségűek száma. Kiemelkedő, hogy a megye népességén belül jelentősen csökkent azok száma, akik az általános iskola első osztályát sem végezték el, arányuk mindössze 0,5 százalék.

1996 -ban a megye községeiben élőknek több mint egyharmada kijárta az általános iskolát. Középfokú végzettsége a lakosság 31 százalékának volt, közülük legtöbben szakmunkás bizonyítványt szereztek. A felsőfokú végzettségűek aránya 4,2 százalék volt.

Békés megye mezőgazdasága

Békés megye a mezőgazdasági jellegű megyék közé sorolható. A vidék talajadottságai kimagaslóan jobbák az országos átlagnál, a napfény és a hőmérsékleti viszonyok alapján a leghosszabb tenyészidejű tájak közé soroljuk.⁵

Megyénk az ország egyik legfontosabb mezőgazdasági megyéje. A szántóterület aránya magas, az ország szántóterületének 8,5 százaléka található itt. A gyümölcsös, a szőlő és a rét aránya alacsonynak mondható. Szinte elenyészően kevés az erdő, a földterületnek csupán csak 1,4 százalékát foglalja el. A vetésszerkezet helyi sajátosságokkal rendelkezik, kiemelkedően magas a búzavetés területe.

⁵ Békés Megye Kézikönyve/főszerk. Kóváry E. Péter. - [Szekszárd], 1999. – p.48-54.

Békés megye, Magyarország régiói közül a Dél-alföldi régióba tartozik. A régiót alkotó Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye méltán nevezhető az ország éléskamrájának. Az országban honos fontosabb növényfélések és állatfajok mindegyikét termelik vagy tenyésztik. Nagyon sok növény és állatfaj esetében országosan is meghatározó szerepet tölt be ez a térség. A lakosság 30 százaléka kötődik valamilyen formában a mezőgazdasági tevékenységhez. A régióban a szántóterület 23 százaléka, a kalászos gabonák 24 százaléka, a szőlő terület több mint egyharmada elsőséget biztosít a Dél -Alföldnek a régiók sorrendjében. Ezen a térségen tenyésztik a legtöbb sertést (29 százalék), de a szarvasmarha (21 százalék), a juh (26 százalék) és a tyúk félék (19 százalék) tenyésztésében is második helyen áll.⁶

Ebben a régióban található az országos jelentőségű védett területek tizenhat százaléka. Az ország kilenc nemzeti parkjából három teljesen vagy részben itt helyezkedik el. Jelentős élővilággal rendelkezik a terület.

Az agrárágazat gazdaságban betöltött szerepe a 90-es évek változásainak következtében folyamatosan csökkent. Ez a csökkenés az elmaradott fejlesztésekkel is összefügg.

Békés megye termőtalaja jó minőségű. Itt termelik a megyék között a legtöbb kukoricát, búzát és árpat is. A legmagasabb sikértartalmú és legjobb minőségű búzát is a Békés megyei földekről aratják le, és itt fejlesztették ki a manapság már mindenhol vetett Bánkúti búzát.

Szintén élvonalban van a terület cukorrépa, kender, zöldség-gyümölcs termelésében is. Az állatállomány is jelentős.

A megye ipari élete

Az iparosítás jórészt a mezőgazdaság gépesítéséből adódó fölösleges munkaerőt kötötte le, de jórészt az élelmiszeripar és a könnyűipar dominált. Békéscsabán működött élelmiszeripar, nyomdaipar és számottevő építőipar. Gyulán az országos hírvű Húskombinát, Tejpor és sajtgyártás volt a legjellemzőbb. Orosházára telepítették Magyarország legmodernebb üvegyárát. Szarvason is sor került beruházásokra, a Szarvasi Vas és Fémipari Rt, illetve a Szirén Ruházati Szövetkezet is erősítette az ipari jelleget. Gyomaendrődön a cipőgyártás volt jellemző.

---

⁶ Magyar régió mezőgazdasága, 2000: Dél-Alföld /[szerk.Kovács Tibor]. - Budapest, 2001. – p.23-24.

Az 1980-as évek végén Magyarországon elkezdődő rendszerváltás jelentős változásokat idézett elő megyénk gazdaságában is. A nagyüzemek elvesztették korábbi keleti piacukat, termelésük visszaesett, megkezdődött a tulajdonváltás. A legjobban talán a mezőgazdaságot érintette a változás, a termelés drasztikus visszaesést mutatott. A mezőgazdaságból felszabaduló népesség és az ipari üzemekből elbocsátott dolgozók a falusi térségekben nagy arányú munkanélküliséget idézett elő.

A terület nehezen vészelte át a rendszerváltást, számos nagyvállalatából még hírmondó is alig maradt, azok is csökkentett termeléssel, felére-harmadára esett munkaslétszámmal dolgoznak. További negatívumként említhető az is, hogy az 1989-es romániai forradalom, majd az 1991-ben kitört délszláv háború miatt a befektetők lényegében elfelejtették a megyét. Minden nehézség ellenére lassan tapasztalhatóak a kedvező változások. Az igazi tőkeerős nagyvállalatok száma kevés, de néhány jelentős külföldi beruházás megvalósult megyénkben.

A megye tudományos és kulturális élete

A megyében az első igazi nagyhirű iskolát a ferencesek alapították.

A magasabb iskolázás fontosságát az evangélikus egyházi vezetők ismerték fel és 1802-ben létrehozták Mezőberényben a megye első gimnáziumát. 1834-ben a gimnáziumot az evangélikus egyház Szarvasra telepítette.

1862-63-ban Benka Gyula kezdeményezésére a tanító képzés is elkezdődött, amely 1867-ben önállóvá vált. A polgári átalakulás megnövelte az iskolázottság és a tudás iránti igényeket. A jelentősebb településeken (Gyula, Békéscsaba, Orosháza) megkezdődtek a helyi középiskolák felállításai. 1839-ben Gyomán alapították az első kisdédóvó intézetet. A tizenkilencedik század elején a megye szellemi központja Szarvas volt. A század második felére azonban a megyeszékhelyre, Gyulára tevődött át. A két világháború között gyorsan fejlődő Békéscsaba vált a legjelentősebb oktatási központtá. 1950-ben Szarvason létrehozták az Öntözési és Talajjavítási Kutató Intézetet. 1953-ban ugyancsak Szarvason alapították meg a Haltenyésztési Kutató Állomást. A két intézet szellemi bázisára épült a mezőgazdasági szakképzés megszervezése, amelynek 1970-től a Debreceni Agrártudományi Egyetem Öntözéses- Meliorációs Főiskolai Kar ad keretet. 1990-ben főiskolai szintű lett a szarvasi óvóképzés is. 1986-ban Békéscsabán létrehozták a tanítóképző főiskolát, melyből 1992-ben

általános profilú főiskola lett, amely 1994-től gazdasági képzéssel, 1996-tól személyügyi szervezői képzéssel bővült.

A megye kulturális intézményei

A megváltozott gazdasági és társadalmi helyzet következtében az információ és a tudásközvetítő könyvtárak szerepe megnőtt. A megyében a nyilvános könyvtárak fontos szerephez jutottak, ennek eredményeként az állományok minősége és elhelyezése országosan is kiemelkedő volt. Legjelentősebb állománnyal az 1952-ben létesített Békéscsabai Megyei Könyvtár büszkélkedhet. Ez volt az ország első szabadpolcos elrendezésű könyvtára, valamint önálló gyerekkönyvtára és zenei részlege. 1985-ben új korszerű épületbe költözött a könyvtár. Ugyancsak jelentős gyűjtemény kezelői a nagy múltú városi könyvtárak, elsősorban a gyulai és az orosházi városi könyvtárak. Külön említést érdemel a szarvasi gimnázium gyűjteménye, mely nevelés és iskolatörténeti szempontból országos jelentőségű.

A megyében a közel félszáz múzeum mellett, több muzeális gyűjtemény és tájház őrzi és mutatja be a megye múltjának történetét, régészeti, művészeti, néprajzi értékeit.

A megye levéltára Gyulán található, a török kiűzése utáni időben hozták létre. A levéltár egyik legértékesebb anyaga a gyomai Kner Nyomda 1882 és 1946 közötti dokumentumai. A levéltár családi és személyi iratanyaga igen kis terjedelmű és nagyon töredékes. Az intézmény felszereltsége és raktár kapacitása az 1994 és 1997 közötti időszakban kedvezően változott. Az elmúlt években a legjelentősebb tevékenységük a kárpótlási ügyek intézése volt.⁷

Az idegenforgalmat tekintve nagy szerepe van a Gyulán kialakított gyógyfürdőnek, valamint a megyeszerte céltudatosan kialakított kulturális programoknak. (pl.: Gyulai Várszínház, a Békés- tarhosi zenei hetek, Csabai kolbászfesztivál, mezőhegyesi lovas napok, és a dinnyefesztivál Medgyesegyházán). Mindemellet nagy szerepe van a falusi turizmusnak.

Békés megye nevezetességei közé tartozik a csabai kolbász, a gyulai szalámi és a békési szilvapálinka.⁸

---

⁷ Békés Megye Kézikönyve/főszerk. Kóváry E. Péter. - [Szekszárd], 1999. – p.60-98.

⁸ Békés megyei útikönyv. – [Budapest], 1981. – p.141.

Békés megye nyomdái

Békés megye nyomdatörténete számos vonatkozásban országos jelentőségű. 1847-ben Szarvason jött létre a megye első nyomdája, Réhty Lipót műhelye. 1856-1858-ig Gyulán működött, majd Aradra költözött. Különösen érdekesek a szabadságharc idején kiadott nyomtatványai.

1860-ban Gyulán megalapították a Dobay Nyomdát. Békéscsabán 1877-től, Orosházán pedig 1875-től működött nyomda. A századfordulón már a nagyközségek zömében jelen volt egy-egy kisebb nyomda.

A sok, gyenge felszereltségű kisebb nyomda közül, országos rangra emelkedett az 1882-ben alapított gyomai Kner Nyomda és az 1903 óta működő békéscsabai Tevan Nyomda. Mindkettő a haladó irodalom kiadója volt. Munkájukkal általános elismerést vívtak ki maguknak.⁹

A Kner Nyomda kezdetben közigazgatási nyomtatványokat gyártott. Az 1900-as évek elején többmint 1500-féle nyomtatványt állítottak elő. Foglalkoztak könyvnyomtatással és könyvkiadással is.

A Tevan Nyomda az 1920-as évek végére a színes nyomtatás és a technikai adottságok birtokában egy új, ma is meghatározó termékágazatot fejlesztett ki, a csomagoló anyagok gyártását.

1963-ban a gyomai Kner Nyomdát és a békéscsabai Tevan Nyomdát egyesítették, azóta a Kner nevet viselik.

1997-ben egyesült a békéscsabai Kner és a kecskeméti Petői Nyomda. 2000. augusztus 1-én megalakult a Cofinec Kft, a névváltást követően a nyomda ma már Kner Packaging Kft. néven tevékenykedik.¹⁰

---

⁹ Békés megyei útikönyv. – [Budapest], 1981. –p39-41

¹⁰ www.kner.hu

Békéscsaba, Békés megye székhelye

Békéscsaba intenzív benépesítése 1718-ban kezdődött. Valójában már az 1715-ös esztendő tkinthetjük Csaba megalapozásának. 1723-ig 213 evangélikus szlovák család érkezett a településre, Nógrád, Gömör és Hont megyéből. 1723 után átlagosan évi negyven család települt be a faluba. Az evangélikus szlovák családok mindent megtettek annak érdekében, hogy ne költözzenek be idegenek a területre, de 1746 -ban a csabai határban már negyvenegy római katolikus személyt tartottak nyilván. A letelepedettek többsége állattenyésztéssel foglalkozott.

A 18. századra kialakultak a község igazgatási szervezetei. Az ipar fejlődése lassan és nehezen indult meg. 1773 és 1847 között megháromszorozódott a község lakossága és meghaladta a huszonnézetet. Csabát ekkor tehát nem ok nélkül nevezték „Nagy Csabának, Európa legnagyobb falujának vagy Szörnyű nagy falunak”.

1831-ben a nagy kolera járvány nagy népességcsökkenést okozott, amit csak több mint tíz év alatt hevert ki a falu.

A 19. század jelentős volt a község történetében, 1787-ben kiágaztatták Orosházánál a Csabán, Gyulán és Sarkadon át Váradig futó postautat. Csaba egyike lett megyénk postaállomásainak.

Tehát a község metszéspontja lett a megyén átfutó főbb országos utaknak. 1858. október 25-én befutott az első gőzmozdony Békéscsabára. 1841-ben engedélyezték a községnek az országos vásár tartását, ezzel jogilag is mezőváros lett. A század második felében fejlődésnek indult Csaba gazdasága. A vasút megépülése folytán létrejöttek az első üzemek.

Az első világháború nagy terhet rakott a csabaiakra. A háborúban a város fiai a legendás híru 101-es gyalogezredben küzdöttek az oroszokkal. A lezáró békék nyomán a megye kikerült Arad és Nagyvárad vonzáskörzetéből, szerepüket egyre inkább Békéscsaba vette át.

A húszas évek gazdasági világválsága Békéscsabán is súlyos problémákat okozott, a gondot csak fokozta az 1925-ös nagy árvíz, ennek ellenére Békéscsaba igen sokat fejlődött, hiszen ebben az időben kapta meg a városi rangot is.

A második világháború nagyobb katonai eseményei szerencsére elkerülték a várost. Két meghatározó esemény volt a városra nézve. Az egyik 1944. június 24-26-án történt, amikor a

több mint háromezer zsidót hurcoltak el Auschwitz-ba. A zsidóság alig húsz százaléka tért csak vissza a háborúból.

A másik esemény 1944. szeptember 21-én történt, amikor angol-amerikai repülőgépek bombázták a vasútállomást és környékét, melynek következtében több mint száz ember vesztette el életét. 1944. október 6-án a várost megszállták a szovjet csapatok.

Huszonöt év alatt a lakosság száma 42 ezerről 65 ezerre emelkedett. 60-as évektől kezdve megépült a konzervgyár, a hűtőház, a hajtómű, felvonógyár és a Kner Nyomda. A megye gépipari bázisa lett a Mezőgép. A 80-as évek végére a lakosság több mint fele az iparban dolgozott. A rendszerváltás ismét nehéz helyzetbe sodorta a várost, a legnagyobb kárt a mezőgazdaság szenvedte el, de a város üzemei is elveszítették piacaikat. Néhány év alatt sikerült kiheverni a válságot.

Napjainkban Békéscsaba Békés megye legdinamikusabban fejlődő, legjobb adottságokkal rendelkező városa. Mind az ipar, mind az oktatás terén a legfejlettebb megyei település.¹¹

---

¹¹ Békés Megye Kézikönyve/főszerk. Kőváry E. Péter. - [Szekszárd], 1999. – p.164-180.

1945 előtti Békés megyei lapok

Békés megye sajtótörténetének első kiadványa, a Néptanítók Könyve, amely 1855 januárjában jelent meg. A lap protestáns „nevelészetű” folyóirat volt, kéthavonkénti megjelenéssel állt az olvasóközösség szolgálatába. Így a Békés Megyei Hírlap a több mint 150 éves békés megyei újságírás szerves része.

1855 és 1919 márciusa között 65 lapot adtak ki a megyében, ebből 31 politikai-közéleti jellegű volt, s közülük mindössze tíz pártoktól független.

Ebben az időszakban említésre méltó a Békés című lap, amely 1872. április 7-e és 1875. december 30-a között működött. Vegyes tartalmú, társadalmi és ismeretterjesztő hetilap. Több Békés megyei nyilvános egyesület hivatalos közlönye. Hetente egyszer jelent meg Gyulán.

Egy másik, több mint húsz éven át működő lap is ebben az időszakban indult el, ez a Békésmegyei Függetlenség. A lap első száma 1905. április 23-án jelent meg és feltehetően 1928. január 2-ig működött, bár ez idő alatt kétszer is szünetelt a megjelenése. A lap politikai beállítottságú, mely megjelenését tekintve igen változatos volt. Eleinte hetente háromszor, 1906. november 22-től hetente hatszor, 1919. május 23-tól hetente kétszer, 1919. április 1-től hetenként hatszor, 1923. május 3-tól ismét hetente kétszer és végül 1927. január 10-től hetente egyszer jelent meg.

A kor kiemelkedő lapjai közé sorolható a Békésmegyei Közlöny is. Társadalmi, ismeretterjesztő, kereskedelmi és gazdasági hetilap. 1874. február 1-től, 1939. szeptember 24-ig működött. Kiadási helye Békéscsaba. Megjelenése igen változatos, volt, hogy hetenként kétszer, háromszor, ötször és hatszor is olvashatta a lakosság. A lap fennállása alatt többször is szünetelt.

A helyzet a Tanácsköztársaság bukása és 1945 között sem lett jobb, a két évtized alatt indított 20 politikai-közéleti lap között egyetlen sem akadt, amelyiket teljes mértékben függetlennek lehetett tekinteni.

Ebben az időszakban megjelent Körösvidék című napilap 1920. március 30-án indult és 1944. szeptember 22 -ig működött. Független politikai napilap, 1926. június 18-a és 1932. május 19-e között A „Falu” Szövetség hivatalos lapja. Hetente hatszor jelent meg, Békéscsabán.

Említésre méltó az ebben az időszakban működő Sárreti Hírlap, amely politikai és közgazdasági hetilap volt. 1923. október 6-a és 1944 között jelent meg hetente egyszer, Szeghalmon.

1945 után is főként pártlapok jelentek meg, a pártállam kialakulása után 1948-tól pedig egypárti, úgynevezett pártállami lapok.¹²

A Békés Megyei Hírlap a megye 150 éves sajtótörténetében a hetedik, amely ezen a néven jelenik meg. Az írásmód természetesen a kor nyelvi szabályai szerint eltért a mostanitól.

Az első BékésMegyei Hírlapot 1890. november 29-e és 1892. június 25-e között, Békéscsabán szerkesztették. Hetenként kétszer, 1891. január 10-e után hetente jelent meg.

Az 1899. szeptember 16-a és 1900. október 6- a közötti másodiknak, Gyula volt a székhelye. Hetente egyszer jelent meg.

A harmadik, 1905. január 31-én induló lapot ismét Békéscsabán adták ki. Független napilapként működött 1907-ig. Hetenként hatszor jelent meg. Országos vonatkozású főlapból és Békés megyei vonatkozású mellékletből állt.

A negyedik ugyan Gyula és vidéke címmel indult 1924-ben, de 1936-ban BékésMegyei Hírlapra változtatta a nevét.

Az ötödik BékésMegyei Hírlap 1941-ben indult.

A hatodik BékésMegyei Hírlapot 1944. október 7-én ismét Gyulán adták ki, megváltozott fejléccel.

A felsorolt lapok egymással nem álltak kapcsolatban, a lapcím sem volt „védett”. A negyedik és az ötödik Hírlap között mutatható ki részbeni kapcsolat. Az összes lap függetlennek vallotta magát.

A hetedik, vagyis a mai Békés Megyei Hírlap 1991-ben vette fel a nevét.¹³

---

¹² Régi-új lapcím, beszédes fejléc/Szabó Ferenc In: Békés Megyei Népújság, 1991. március 28. –p.3.

¹³Békés Megye sajtóbibliográfiája 1855-1973. - Békéscsaba, 1974. – p. 65.,196.,34.,75.,165.

A Békés Megyei Hírlap előzményei

A Viharsarok indulása; Cseres Tibor, a Viharsarok első főszerkesztője

1945. május 23-án, egy szerdai napon a Békéscsabai Körösvidék Nyomdából új lap indult útjára, Viharsarok címmel, melyet a mai Békés Megyei Hírlap jogelődjének tekintünk.

Az újság megjelenését Gyuska János, a kommunista párt megyei titkára szorgalmazta. Annál is inkább, hogy az akkor működő lap, az Alföldi Népújság a kiscgazdáké volt. A többi három párt (Magyar Kommunista Párt, Szociáldemokrata Párt, Nemzeti Parasztpárt) útjára indította a saját lapjukat. A fő indító ok a lakosság baloldali töltésű tájékoztatása és megnyerése volt. Gyuska János feladata volt, hogy a lap élére főszerkesztőt keressen. A posztra tizenkét újságíró közül kellett választania. A sok jelentkező közül Cseres Tibort bízta meg a feladattal, hogy alapítson egy lapot. Sokan nem hitték el, hogy képes lesz erre. Ennek ellenére felhatalmazást kapott, hogy Szeged és Debrecen között, valahol, újságot csináljon a népnek.¹⁴

Cseres Tibor 1915. április 1-jén született Gyergyóremetén. Eredeti neve Pálos Tibor. Édesapja, gyalogszékely, édesanyja pedig lófőszékely volt, ami vagyoni és rangbeli különbséget jelentett az akkori világban. Cseres a származását kétféleképpen értelmezi, vérségi származás és intellektuális származás. Vérségileg Csík megyéből, Gyergyóból származik. Az intellektuális származását a pesti könyvtárakból eredeztethetjük. 1926-ban, 11 éves korában került fel Pestre. Fiatal korát, amely egybe esett gimnáziumi tanulmányaival, Pesten töltötte. 1933-ban érettségizett, azonban ez az esztendő nem kedvezett az akkor érettségizett és diplomás fiatalságnak Magyarországon. A közgazdasági egyetemen szerzett diplomát Kolozsváron, de betekintett a bölcsészkarra, állatorvosi és orvosi karra, valamint a mezőgazdasági fakultásra is. A saját elképzelései az írás körül mozogtak. Úgy gondolta jó újságíró válna belőle.¹⁵

---

¹⁴ A Viharsarok árnyékában, 45 tavaszán In: Békés Megyei Hírlap, 2006. május 23. – p.2

¹⁵ Elveszített és megőrzött képek: [Válogatott írások] / Cseres Tibor. – Budapest, 1978. – p.101-117.

Középiskolai tanulmányai után Békés megyébe került, Medgyesegyházára a malomhoz. Másfél év alatt megszerezte a molnár segédi oklevelet. Mindeközben verseket írt. 1937-ben jelent meg első versesfüzete, *Tájkép előtt guggolva, én* címmel, a békéscsabai nyomda gondozásában. 1937-ben Békéscsabára költözött, ugyanis a Békés Megyei Közlöny szerkesztője lett, 1939-ig. Újságírói pályáját az 56 hónap katonáskodás szakította meg. 1938-ban vonult be először, a tényleges idő letöltése után még kilencszer hívták be. 1944. októberében, mint tartalékos tiszt fejezi be a háborút, ekkor Pestre utazik a Budai Önkéntes Ezredhez. 1945. márciusában érkezik vissza Békéscsabára. Visszaérkezését követően május elsejére egy színvonalas, színes nyolc oldalas emléklapot szerkesztett. Még ebben a hónapban megjelent a Viharsarok első száma is, melynek Cseres lett a főszerkesztője, 1946 végéig. A Viharsaroktól megválva 1947. február 16-tól a Békésen megjelenő Békésnek, a Nemzeti Parasztpárt Békés megyei lapjának lett felelős szerkesztője 1949. július 24-ig. Ezt követően felköltözött Budapestre.

1963 és 1970 között az Élet és Irodalom munkatársa volt.

Cseres történelmi regényei és tényfeltáró írásai kulcsfontosságúak voltak a magyar nép történelmi büszkeségének ápolásában a huszadik század második felében.

A Magyar Írók Szövetsége 1986. november 29-30-án tartott közgyűlésén elnökévé választotta. Cseres 1989-ig volt az írószövetség elnöke, előde Hubay Miklós, utóda Göncz Árpád.

Élete során több műve is megjelent, egyik legfontosabb az 1964-ben Hideg napok címmel kiadott mű, melyet lefordítottak angolra, franciára, horvátra, lengyelre, németre, oroszra, románra és szerbre. További művei: Vérbosszú Bácskában, Vízaknai csaták, Parázna szobrok, Búcsú nélkül, Bizonytalan század, Én, Kossuth Lajos.

Az író több díjat és elismerést is átvehetett, ezek közül a legfontosabbak:

József Attila- díj, melyet 1951, 1955, 1965- ben vehetett át

Kossuth- díj, melyet 1975- ben kapott meg

Munka Érdemrend, arany fokozat- 1981- ben tüntették ki

A Magyar Népköztársaság Zászlórendje- 1985

Az Év könyve jutalom- 1985, 1988, 1991

Cseres 1993. május 24 -én Budapesten hunyt el.

Gyergyóremete középpontjában emlékművet emeltek neki, emlékét egy társaság ápolja. Budapesten a Tartsay Vilmos utca 20. szám alatti ház falán emléktáblát helyeztek el az emlékére.¹⁶

Nagy kérdés volt, hogy mi legyen a lap címe, Cseres Tibor javaslatára a Viharsarok címet kapta az újság. E döntésében befolyásolta, Féja Géza Viharsarok című híres szociográfia munkája. Féja Gézát 1945 után politikai okokból Békéscsabára „számúzték”.

Cseres utólagos hozzájárulását kérte a szerzőnek, természetesen beleegyezett. Cseres az első szám vezércikkében leszögezte, hogy a Viharsarok a Táncsics Mihály által szerkesztett Munkások lapja és az Áchim Lajos András nevéhez kötődő Parasztújság szellemi öröksége akar lenni. A szerkesztő színvonalas újságot teremtett, melyben gyakran megjelentek saját kezű írásai is. A lap munkatársai között szerepelt Dér Endre később József Attila-díjas író, Lipták Pál majd Kossuth-díjas könyvtárigazgató, Liska Tibor, neves közgazdász, Katkó István, író és természetesen Féja Géza.

A Viharsarok hetente kétszer piaci napokon, szerdán és szombaton, jelent meg. Az akkori világban a lapra írott összeg nem volt érvényes ár, valójában két, majd három tojást kértek érte vagy tizenöt centiméter füstölt kolbászt. Így is kigyózó sorok álltak a rikkancsok előtt. Mivel kevés volt a papír, lisztes kocsival jártak fel érte Pestre. Beszerzésében nagy szerepe volt Gyuska Jánosnak, hiszen az ő erélyes fellépése nélkül nem jutott volna nyomdapapír.

Megpróbálták elérni, hogy minden nap megjelenjen az újság, ennek érdekében Balogh István államminiszter engedélyét kérték. Ugyan az engedélyt megkapták, de a papírt maguknak kellett volna beszerezni. Viszont erre nem volt lehetőség. Sőt, egyre nagyobb gondot okozott, így maradt a heti kétszeri megjelenés.

Nagy szerepe volt a vezércikkeknek. Olyan megegyezés született, hogy a három baloldali párt felváltva jelentetik meg a cikkeiket.

A Viharsarokban közölt írások, Cseres Tibor főszerkesztői megbízása alatt kétarcúságot mutattak. A szerkesztő nem térhetett ki igen éles fogalmazású napi aktualitásoktól, gyakran fenyegető hangvételű vezércikkektől, győzelmi hangú riportoktól. Mindemellett minden lapszámban elhelyezett olyan írásokat, melyek az emberek számára a békességet, a családot, a munkaszeretetet, valamint a művelődés és az irodalom lélekformáló erejét hangsúlyozták. A

---

¹⁶ Magyar Nagylexikon/ [főszerk. Élesztős László]. – Budapest, 1993-
6. kötet, Csen-Ec/ [Ábrahám Tamás]. – 1998. – p.32.

Viharsarok foglalkozott a haza és a megye múltjának legfontosabb kérdéseivel is. Akkoriban kevesen tudták, hogy a történelmi, irodalomtörténeti cikkek, sőt gyakran a vezércikkek nagy részét név nélkül vagy álnéven, az 1945 tavaszán Békéscsabára befogadott Féja Géza írta. A lap elindulása után különösen az első hónapokban alig jelent meg lap az ő írásai nélkül. Sokáig meg sem jelenhettek volna a cikkei, de Cseres az összes érdekelt helyi politikus engedélyét megszerezve támogatta munkásságát. A nyomdászok kéziratból szedték cikkeit, melyeket mindenféle javítás nélkül közöltek. Ebben az időben Féja Géza érthető népszerűsége tett szert a lakosság körében.¹⁷

A lap tudatosan és nyomatékosan szeretett volna, és meg kell hagyni, tudott is megyei és egyben városi lap lenni. Az olvasóközönség egyre inkább hozzászólt, hogy a legtöbb információt ebben az újságban találhatja meg, természetesen a lap beállítottsága szerinti írásmódban. Ez a tény indokolja, hogy sajtótörténetileg a legkorábbi elődlapunknak tekintjük. A lap 1946 elejétől jutott el hetenként hatszori (majdnem egy évig a hétszéri) megjelenésig. A kezdet kezdetén a Viharsarkot ívben, négyoldalanként nyomták a békéscsabai Körösvidék Nyomdában, egy régi Frankenthal gyorsajtón.¹⁸

Cseres Tibor 1946. október 4-én lemondott a főszerkesztői posztjáról, melyben döntő tényező volt a papírhány mellett az alacsony újságírói létszám, melyek következtében a színvonalas lap készítésének feltételei megszűntek. A jól működő szerzői gárda szétesett, egy részük megvált a laptól.

Az 1947 és 1991 közötti időszak

Cseres Tibor utódai gyorsan váltották egymást, Vajda Gábor, Gáthi István, majd Márton Miklós követte a főszerkesztői székben. A gyakori váltás ellenére egy ideig még tovább élt a Cseres Tibor teremtette hagyomány, tudósításokat és riportokat is közölt a lap. A lap az 1947-es politikai és hatalmi harcok fordulatait követve folyamatosan váltott át az 1948-ban elkezdődő kommunista diktatúra szellemének képviselőjére. Az első két és fél, három esztendőben igen színvonalas eredeti anyagaival, főként riportjaival az egész megyére szóló kiterjesztésével, továbbá a legszélesebb olvasó kört foglalkoztató cikkeivel elérte az eléje

---

¹⁷A Viharsarok árnyékában, 45 tavaszán In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. – p.2.

¹⁸A múlt hidján át a jövőbe.../Malatyinszki József In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. – p.6.

kitűzött célt: elfogadott, első helyen számon tartott megyei újság lett belőle, melyet leginkább forgatott az olvasóközönség.

1949. áprilisától Varga Dezső személyében már a negyedik újságíró irányította a lapot. A sátoraljaújhelyi börtönkitörésben résztvevő Varga Dezső sem tudott hosszan megfelelni, az akkor már egyeduralmat szerzett Magyar Dolgozók Pártja elvárásainak. A legnehezebb időkben 1949-50 között volt a lap főszerkesztője, de az év végén neki is távozni kellett.¹⁹

A hazai lapállomány igen sok lap megszüntetése érdekében 1949. október 30- val a pártszervek átszervezték a vidéki sajtó működését. A Viharsarok is beleesett a hullámverésbe. Az új lap címe a Viharsarok Népe lett, melybe beleolvadt a gyulai Alföld és az Orosházi Hírek, valamint a Szarvasi Újság.

Az Orosházi Hírek az Orosházi Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapja, mely 1944. december 28-án indult. 1945. január 17-től Czinkócszky János szerkesztésével naponta négy oldalon jelent meg. Demokratikus napilap, mely hetenként hatszor volt olvasható.

Az Alföld című lap 1945. február 15-től az első lapszámtól kezdve hetente kétszer jelent meg. A lap életre hívója Simonyi Imre, gyulai költő volt. Simonyi szinte egyedül készítette a lapot. 1946. április 14-vel a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapból demokratikus politikai lap lett.²⁰

A Szarvasi Újság, Szarvas járás pártközi hetilapja, társadalmi és politikai lap. 1945. szeptember 21-e és 1949. október 28-a között, Szarvason jelent meg, hetenként kétszer.²¹

Az egységes lapok elindításával általános kampányt kezdtek a pártszervek, hogy a Szabad Nép minél szélesebb körben elterjedjen. A mindennapos népnevelés eszközeként tekintették a Szabad Népet. Ehhez képest a vidéki sajtó mellékes szerepet kapott. Annak ellenére, hogy mindent megpróbáltak megtenni a megyei sajtóanyag elterjesztésében, nem volt rá nagy igény. 1953 után a lap színesebbé vált, észrevehető változást mutatott a témaválasztásban, helyet kaptak szépirodalmi és helytörténeti írások is. 1956 nyarától a forradalom szellemi érdeklődésének helyi jelenségeiről is bekerült némi híryanag a sajtóba. 1956. október 27-én került ki az utolsó Viharsarok Népe című újság a nyomdából. A lap a Békés Megyei Forradalmi Tanács határozatával a továbbiakban Kossuth Népe címmel élt tovább.

---

¹⁹ Mozaikok megyénk sajtótörténetéből/Szabó Ferenc In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. – p.5.

²⁰ Viharsarki emlékek/Kövár E. Péter In: Népszabadság, 1989. április 05. – p.8.

²¹ Békés Megye sajtóbibliográfiája 1855- 1973 . – Békéscsaba, 1974. – p.380.

Tájékoztató és mozgósító szerepe volt a lapnak, aminek kimagaslóan meg is felelt. Terjesztése szinte népmozgalmi formában történt. A városi lapok ebben az időben Gyulán és Gyomán jelentek meg, ahol volt nyomda. A forradalom alatt megjelent újságok átmenetileg visszaadták az embereknek a hitet, az újságkészítés és újságolvasás iránt.

A Viharsarok Népe megszűnése után a szerkesztőség nagy része, Őrsi Tóth László, Kiss Béla, Tóth Gyula nem tartották elég vakmerőnek az új lapot. Ennek következtében 1956. november 1-jén Független Újság címmel új napilapot indítottak. A lap fő feladata volt az emberek széles körű tájékoztatása. A Kossuth Népe önálló cikkeket és tudósításokat nem közölt, ezzel szemben a Független Újságban saját publicisztikákat is olvashattak, sőt ezek forradalmi hangot ütöttek meg. Különös helyzet állt elő, amikor a Forradalmi Tanács elnökének írását nem a Tanács lapja, hanem a Független Újság közölte. A Kossuth Népe utolsó száma 1956. november 3-án jelent meg.

A Független Újság november elseje utáni megjelenésének okáról nincs bővebb információm és arról sem, hogy pontosan hány száma jelent meg ennek a lapnak.

Az 1956-os forradalom leverése után a hatalom, mint agitációs eszközhöz folyamodott ismét a lapkiadáshoz. Az 1957 januárjáig rendszertelenül megjelent független újság ellensúlyozása érdekében hozták létre az 1956. november 5-én elsőként megjelent Békés Megyei Népújságot. Az újság a szovjet csapatok bejövetelének másnapján jelent meg, amelynek fejlécében a Munkások, parasztok politikai napilapja alcím állt. A lap hosszú ideig nem volt több, sem jobb a Viharsarok Népénél. Erőteljes agitációs hangvétele 1958. tájkától enyhült. A lap fejlécében 1958. áprilisától az addigi szöveget felváltotta az MSZMP Békés Megyei Bizottságának lapja felirat. 1960. áprilisától az MSZMP megyei bizottsága és a megyei tanács lapja felirat szerepelt az újságon.

A Békés Megyei Népújságot az Magyar Szocialista Munkás Párt alapította, s bár eleinte az impresszum szerint szerkesztőbizottság szerkesztette, valójában Cserei Pál nevéhez fűződik. A szerkesztőségbe visszatértek a kevésbé kompromittálódott újságírók, s néhányan visszaérkeztek az elbocsátott légióból, az állambiztonsági szolgálatból és a karhatalomból.

A lap, a párt és a rendszer újjászervezésének szócsöve volt. Minél jobban engedett a rendszer a szorításból, annál inkább vált néplappá az újság.²²

Az olvasottabb előfizetők igényeit egyre jobban próbálták kielégíteni, erre szolgált az 1960-ban napvilágot látott irodalmi, művészeti melléklet, a Köröstáj. A Békés Megyei Népújság szerkesztősége 1960-ban vállalta azt a plusz feladatot, hogy anyaggyűjtéssel, kapcsolatteremtéssel létrehozzák elsősorban a Körösök vidékén élő költők, írók, képzőművészek, helytörténeti kutatók, kritikusok, népművelők számára azt a kulturális mellékletet, melyben megjelenhetnek írásaik, véleményeik. A kezdetek nevezetes dokumentuma az a közlemény, mely 1960. május 29-én látott napvilágot a lap hasábjain.

„A megyében eddig íróinknak egyetlen helyi megjelenési lehetőségük volt és van: a Békés Megyei Népújság. Úgy érezzük azonban, hogy most amit az olvasó asztalára teszünk, e két oldalon Körösvidék címmel már jelzi is azt az utat, amin elindultunk. (Az első melléklet fejléce „Körösvidék, az elnevezés azonban nem volt szerencsés, mert 1944. szeptember 22-ig huszonöt éven át Körösvidék címmel olyan napilap jelent meg Békéscsabán, mely a korszak hatalmi érdekeit szolgálta, világosabban fogalmazva: kiszolgálta azt a társadalmi rendet, amely a teljes pusztulás címére juttatta az országot. Figyelemre méltó a szerkesztőbizottság önkritikus döntése, melynek lényege szerint a melléklet maradt, de nem Körösvidék, hanem Köröstáj lett. - Sass Ervin). A Körösvidék című kulturális melléklet rendszeressé válik lapunkban, s az írók támogatásával megyénk irodalmi helyzetének valós tükrévé lesz. Az elkövetkező hónapok munkája, hogy számbavegyük erőinket, keressük és kutassuk azokat a lehetőségeket, amelyek segítenek kibontakoztatni az írói alkotás szárnyalását. Egy prológban talán illenék beszélni a tervekről, illenék esetleg programot adni, azonban úgy érezzük, hogy ez még korai lenne. Programunk csupán az, hogy szeretnénk színvonalas írásokat megjelentetni e két oldalon, szeretnénk a Körösvidék irodalmi hagyatékában gazdag örökségét továbbfejleszteni, szeretnénk jobban bekapcsolódni a magyar irodalmi életbe.

A siker íróinkon múlik.” Ezekkel a gondolatokkal jellemezte Sass Ervin az akkor elinduló kulturális mellékletet.²³

---

²² Mozaikok megyénk sajtótörténetéből /Szabó Ferenc In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. –p.5.

²³ Köröstáj: Egy napilap-melléklet negyedévszázada /Sass Ervin In: Békési Élet, 1985. 1. sz. – p.3.

Ezen a vidéken mindazodáig csendben működő írók úgy, mint a gyulai Csoór István, az akkor Békésen élő Csurka Péter, a békéscsabai-szegedi Dér Endre, valamint a feltörekvő tehetséges fiatalok, a minden második vasárnap megjelenő kulturális mellékletben hangot kaptak. Sajátos célként jelent meg továbbá, hogy az irodalommal ritkábban találkozó olvasóknak művészetet, irodalmat adjunk a napi sajtón keresztül. A szerzői kör évről évre bővült. 1960. májusától egészen 1962 júniusáig kéthetenként két oldallal jelenik meg, majd a heti megjelenés indokolttá válik, viszont már csak heti egy oldallal. 1963. márciusától állandósul a heti kétoldali megjelenés. 1982 januárjától a lap szombati számában kap helyet a Köröstáj. A mellékletben egyre nagyobb szerepet kap a „híd” szerep: a határon túl élő magyarság költőinek, íróinak bemutatására is lehetőséget biztosít.

Kormos Sándor a művelődési minisztérium főosztályvezetője, 1980. október 2-án a Köröstáj húsz éves jubileumi megemlékezésén a következő szavakat mondta: „A napilapok mellékletei sorából kiemelkedik a Köröstáj”.²⁴

A főszerkesztőnek Cserei Pálnak azokkal az újságírókkal kellett együtt dolgoznia, akik 1956. novemberében egyáltalán vállalták a lapnál a szolgálatot. Igen nehéz dolga volt, mert sokkal nagyobb követelménynek számított a politikai megbízhatóság, mint az iskolai végzettség. Mindennek ellenére igen színvonalas lapot tudtak szerkeszteni.

Ahogy kiépült a rendszer, úgy nőttek a követelmények az újságírói munkával szemben. Ebben az időben nem sikerült kicserélni a szerkesztőség tagjait, a közös múlt és az emlékek összetartották a tagokat. Az idősebb kollégák meghasonlottak a szerkesztőség morális válságba került, a stílusváltás elkerülhetetlenné vált. Ez a feladat Enyedi G. Sándorra hárult. Enyedi sikeres gyulai tanácselnök volt. Először a megyei pártbizottság ideológiai titkárává vált, majd ezt követően őt nevezték ki a megyei népújság élére. A szerkesztő nemzeti elkötelezettsége nagy volt, ami nem igazán vált előnyére ezen a tájon. Az ő nevéhez fűződik, hogy sok iskolázott fiatalot foglalkoztatott a szerkesztőségben. Ezek a fiatalok egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkeztek vagy éppen a tanulmányaikat folytatták, újságírói képesítést szereztek. Ez a fiatalítás generációváltással járt, ami azt jelentette, hogy a munkatársak nagy részének nem volt közvetlen élménye 1956-ról. Ebben az időben az újságírás, mint szakma igen jelentős pozíciót vívott ki magának.

---

²⁴ Köröstáj: Egy napilap-melléklet negyedévszázada /Sass Ervin In: Békési Élet, 1985. 1. sz. –p3.

A 70-es évek közepétől sikerült a morális válságon túllépni, és új stílust teremteni. Egyre nagyobb hangsúlyt kaptak a nemzeti kérdések a lapban, bár erről megoszlottak a vélemények. Ennek az időszaknak nagy érdeme az ofszetnyomtatásra való áttérés 1977-ben, elsőként az országban.

Az ofszetnyomtatás síknyomtatás, olyan nyomdatechnikai eljárás, ahol a nyomólemez fotótechnikai eljárással kerül elkészítésre, se kiemelés, se mélyedés nincs a lemez területén. A magyar nyomdász társadalmat, ez a technika csak az I. Világháború után kezdte komolyabban érdekelni. A huszas években egyre több nyomda vásárolt ofszet gépet, de az általános vélemény az volt, hogy csak ott érdemes erre költeni, ahol tartósan nagy példányszámú munkákat nyomtatnak. Az általános szemlélet meglehetősen ofszet ellenes volt.²⁵

A lap külsejét az ország legnevesebb tipográfusa, Szántó Tibor tervezte.

A szerkesztés és az új újságíró gárda lehetővé tette, hogy a lap egyébként kemény pártellenőrzésének gyengeségeit, majd ennek fokozatos lazulását kihasználva, az 1980-as évekre a vidék egyik legjobb lapja legyen.²⁶

Enyedi G. Sándor 1984. végén nyugdíjba vonult. 1985. január elsején Árpási Zoltánt nevezték ki a lap főszerkesztőjévé.

A szerkesztőség ebben az időben négy fontos célt tűzött ki maga elé. Ezek a következők voltak: a gorbacsovi változások bemutatása, a határon kívüli magyarság érdekeinek képviselése, a lehető legkritikusabb lap készítése, valamint a nemzeti jelleg erősítése. Ennek érdekében rendszeresen vizsgálták a szovjet lapokat, amelyek jóval a magyar átalakulás előtt jártak. De válogattak cikkeket a bukaresti Előreből azért, hogy bemutathassák a román rendszert, és mindemellett átvették egyes nyugati lapok jelentősebb írásait is. A lap publicisztikai rovata nyitottabbá vált az embereket foglalkoztató kérdések iránt. A riportok a visszaélések egész sorát leplezték le.

1985 és 1987 között a lap szerkesztését folyamatos támadások érték. Ennek legfőbb oka az volt, hogy a békéscsabai városi pártbizottság első titkárát a lapban megjelent cikk nyomán váltották le. Másik fontos indoka az volt, hogy a mezőhegyesi kombinát párttitkárát bíráló cikk eljutott a Politikai Bizottság elé.

---

²⁵ Nyomdaipari Enciklopédia/ Gara Miklós. –Budapest, (2001). – p.522-523.

²⁶ Mozaikok megyénk sajtótörténetéből /Szabó Ferenc In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. –p.5.

Ebben az időben a szerkesztőség legfontosabb feladata volt, hogy tisztességes lapot készítsenek az adott keretek között.²⁷

A szerkesztőség 1986-ban kapott KISZ díját, ma már a fiók mélye őrzi. Ezt a díjat 1986 tavaszán nyújtották át a szerkesztőségnek, Fórián Éva többszörös sportlövő világbajnok, Kéri László politológus és Máté Gábor színművész társaságában. Az elismerést a KISZ Központi Bizottsága adományozta azoknak a közösségeknek és magánszemélyeknek, akik különösen sokat tettek az ifjúságért. Példaadó volt, hogy rendszeresen foglalkoztak a lap hasábjain a fiatalokkal és mozgalmukkal. A szerkesztőség ekkor büszke volt az elismerésre, hiszen első ízben kapott KISZ díjat egy újság szerkesztősége. Úgy érezték a díj, a vidéki újságírásnak szólt és elmaradott megyénk egy különleges teljesítményét ismerték el vele. Ma már vannak olyanok a szerkesztőség tagjai között, akik nem vállalják fel ezt a kitüntetést.²⁸

---

²⁷ Árpási Zoltán kézírata alapján

²⁸ A fiók mélye őrzi – egy szégyelmi való díj? /Árpási Zoltán In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. – p.13.

A Békés Megyei Hírlap fejlődése

A rendszerváltás

A rendszerváltás időszakában a lap támadások keresztüzébe került. Egyrészt támadták a reformörökösök, akik úgy vélték, hogy a szerkesztőség nem állt melléjük. Másrészt támadták az akkor alakuló pártok, amelyek szerint a Népújság nem állt a rendszerváltás élére. Végül támadták az ortodox párttagok, akik azt gondolták, hogy a lap elárulta a pártot, megtagadta a vallott eszmét.

A lap és vele együtt a szerkesztőség munkatársai kissé kilátástalan helyzetbe kerültek. A helyzetet nagymértékben súlyosbította, hogy a főszerkesztő az Magyar Szocialista Párt színeiben elindult az országgyűlési választáson, így érthető okokból a lap az ellenzék céltáblájává vált.

A helyzetet még tovább bonyolította, hogy miközben már hónapok óta folytak a kerekasztal tárgyalások, az MSZMP központi szervében azt bizonygatták, hogy a megyei lapokat még a többpártrendszer idején az MKP alapította. Ezért történhetett meg, hogy a lap fejlécébe 1989 közepén, A megyei pártbizottság és a megyei tanács lapja helyett, A megyei pártbizottság lapja szöveg került. Az ellenzék számára ez a tény azt mutatta, hogy a párt bekeményített és ezt a szerkesztőség számlájára írták.

1990 tavaszán egyre inkább nőtt a feszültség az újságírókban, hogy a választások után szükségtelemmé válnak. Ezért a szerkesztőség és a kiadó vezetésére egyre nagyobb nyomás nehezedett abban az ügyben, hogy megoldást keressenek az átalakulásra. Felvetődött a lap saját tulajdonba vétele, a kiadó önálló kft- vé alakítása, de ezt nem lehetett megtenni, hiszen mind a lap, mind a kiadó a párttól függött.

Többen úgy gondolták, a lap önkormányzati tulajdonba kerülhet, s a hatalmi viszonyok játékszerévé válhat. Soha jobbkor nem jöhetett volna az Axel Springer kiadó ajánlata, melyben azt ajánlották, hogy a szerkesztőség mondjon fel a párt kiadójánál és csatlakozzon hozzájuk. Ekkor ezt az ajánlatot a szerkesztőség nagy része leszavazta. Egy héttel később a főszerkesztő lemondott.

Ezt követően 1990. január 20-a és 1990. április 8-a között a főszerkesztői feladatokat szerkesztő bizottság látta el.²⁹

A szerkesztőség ezekben a hónapokban mélypontra került, a közösség széthullott a kollégák egymás ellenségeivé váltak.

1990 októberében az MSZP parlamenti jóváhagyással eladta a lapot. Az újságot az Axel Springer érdekeltségébe tartozó bécsi Der Standard vásárolta meg. A kiadó és a szerkesztőség összevont vezetését szétválasztották és pályázatot írtak ki a főszerkesztői helyre, amit az egy évvel korábban lemondott főszerkesztő, Árpási Zoltán nyert meg.

Míndezek után a lap nevet és arculatot váltott. A demokratikus átalakulás következtében 1991. március 31- től a Békés Megyei Hírlap lépett a hajdani Viharsarok örökébe. A lap megállta a helyét a rendszerváltás időszakában és sikeresen vette az elébe görbített akadályokat, valamint megoldotta az átalakulás sokféle gondját.

A lap új arculatát Kállai Júlia készítette, valamint az akkori fejléc is az ő nevéhez fűződik. Az összkép kialakításában Szabó Ferenc volt még a szerkesztőség segítségére.

A privatizáció után a kiadó is nevet váltott, Népújság Kft-ként működött tovább. Az átalakulás nem csak formai volt, egyre jobban előtérbe került a kiadói munka, ezen belül is a hirdetés szervezés és a lapterjesztés szerepe.

A szerkesztőség a kezdetektől igyekszik néplapot készíteni, ennek megfelelően megpróbál távol maradni, amennyire csak lehet a politikai pártoktól és irányzatoktól.

A lapkészítés gazdasági kérdéssé vált az ösztönös szerkesztést felváltotta a tudatos és szervezett lapgyártás. A legfontosabb szempont lett az olvasó kiszolgálása, megszerzése és megtartása.³⁰

A Békéscsabai Kner Nyomda egykor korszerű Solna nyomdagépe a 90-es évek végére elavulttá vált, új gép vásárlására lett volna szükség, ami igencsak gazdaságtalan lett volna. Egekbe szökő költséggel terhelte volna meg a lapot. Így került át a lap a kecskeméti Szilády nyomdába. Bár nagyon fontos megjegyezni, hogy a csabai nyomdászok 53 esztendőn át, estéiket, éjszakáikat áldozták a lap nyomásának. Ebből a nyomdából került ki az első ofszetlap és az első színes fényképpel ellátott napilap hazánkban.³¹

---

³⁰ Árpási Zoltán kézírata alapján

³¹ Tisztelet a nyomdászoknak /Árpási Zoltán: In Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. – p.6.

²⁹ Árpási Zoltán kézírata alapján

A saját lapterjesztés megszervezése és a saját nyomda kialakítása Kecskeméten, valamint Axel Springer lapjai és fotóügynöksége megbízható háttérrel adtak és adnak a munkához.

A rendszerváltástól napjainkig

A mostani Békés Megyei Hírlap már eddig hosszabb időt ért meg, mint bármelyik ugyanilyen címmel megjelent elődje.

A szerkesztőség tagjai részese voltak a pártállam lebontásának, többségük a privatizáció óta a lapnál dolgozik. A lap kollektívája részt vállalt a gazdaság átalakításával kapcsolatos fogalmak megismertetésében, megértetésében és az ezzel kapcsolatos feladatokra való felkészülésben.

A szerkesztőség az utóbbi másfél évtizedben lényegesen megváltoztatta az újság jellegét, pártoktól független néplappá nőtte ki magát. Lényegében a lakosság tömegeit érintő témákban hallatja a hangját, mellettük állva az ő érdekükben emel szót és segíti gondjaik megoldását. Erős a lap publicisztikai rovata. Mind a kiadót, mind a szerkesztőséget a kezdeményezőkézség jellemzi. Az utóbbi években több új termék kialakításában vettek részt, itt gondolhatunk a Grátisra és a Tempóra, mint hirdetési újságra, a lapban megjelenő tematikus oldalakra, az úgynevezett önkormányzati és hozományoldalakra, illetve a kistérségi oldalakra. A lap az utóbbi időben könnyedebbé, olvasmányosabbá vált, több információt és rövidebb könnyebben emészthető cikkeket közöl.

A munkatársak nagy figyelmet fordítanak a kiegyensúlyozott és világos tájékoztatásra, az olvasói igényekre és a lap gazdaságos működtetésére.

A Békés Megyei Hírlap tartalmát tekintve komplett napilap, a megyéről az átlagosnál több információt közöl. Ennek megfelelően naponta egy külpolitikai, egy belpolitikai valamint gazdaságpolitikai oldallal és több megyei oldallal jelenik meg. Mindemellett rendszeresen közöl életmóddal kapcsolatos cikkeket, bűnügyi rovatot, rendőrségi és bírósági híreket. A megyei oldalakon helyi riportokat, interjúkat, tudósításokat, jegyzeteket és a megye településeiről szóló kishíreket olvashat az olvasó. Ezen túlmenően az év során többször is a megye településeiről egész oldalas összeállításokat találhatunk. A lap egyik erőssége a szolgáltatói oldal, tévéműsorral, napi horoszkóppal, rejtvényekkel, születésnap interjúkkal, receptekkel, olvasói hozzászólásokkal és közérdekű kérdésekkel foglalkozó rovattal. A lap sportrovata, amely hétfőnként öt oldalas, más napokon egy oldalas összeállításokban jelenik

meg, igen nagy népszerűségnek örvend. A lap rendszeresen megjelenő mellékleteit szívesen veszik kezükbe a megye lakosai, ilyenek például az Agrárhíradó, Húsvétváró magazin, Örömetest (karácsonyi magazin). A lap vasárnapi kiadása Békés Megyei Hírlap Vasárnap Reggel címmel jelenik meg.³²

A lap több mint hatvan éve alatt nagyon sok mindent megélt a szerkesztőség, nagyon sok dicséretet, közönyt és bírálatot is kapott. Az újság több kitüntetésben is részesült.

Kiváló vállalat	1986
Vasvári Pál- díj	1999
Vasvári Pál- díj	2000
Vasvári Pál- díj	2001
Vasvári Pál- díj	2002
Vasvári Pál- díj	2003
Vasvári Pál- díj	2006

4. táblázat: A kiadó és a szerkesztőség elismerései³³

A Vasvári Pál-díjat Vasvári Pálról nevezték el.

A magyar Sajtó Szakszervezet titkári tanácsa adományozza olyan intézményeknek, lapoknak, amelyek a munkavállalók és a munkáltatók közötti jó viszony fenntartásában élen járnak. A díjat pályázat alapján lehet elnyerni, feltétele, hogy a kollektív szerződés, amely a munkáltató és a munkavállaló között jön létre, minden pontja be legyen tartva.

A szerződés helyi melléklete tizennyolc pontból áll, ami a helyi sajátosságokat foglalja magába. Az egyik pontja a jóléti keret felosztásáról szól.

A Népújság Kft. már hatszor nyerte el ezt a díjat, utánuk a Népszabadság ötször kapta meg. Minden évben március 15-én ünneplik a Sajtó napját, a Pilvax Kávéházban, itt nyújtják át a díjat. Hosszú időn keresztül Göncz Árpád Köztársasági elnök adta át, majd az ő munkásságát követően a Köztársasági elnök államtitkára. Az utóbbi három évben, pedig Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke.³⁴

³² www.axelspringer.hu

³³ A fiók mélye őrzi – egy szégyelmi való díj?/Árpási Zoltán In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. – p.13.

³⁴ Mészáros Béla szakszervezeti titkár szavai alapján

Az Axel Springer vállalatcsoport

Az Axel Springer magyarországi vállalatcsoportja az elmúlt több mint egy évtized során egyre jobban és fokozatosan épült ki. A szerkezeti változások fő rendező elve a piaci terjeszkedés nyomán megszülető új lapok egész „lapcsoportokká szerveződése”. A másik vezérfonalat a terjeszkedésből adódó szüntelenül növekvő alkalmazkodási kihívások jelentik. A kiadó magyar nyelvű kiadványai 1989-től jelentek meg a hazai piacon. A vállalkozás kezdetben egy műsorlappal (Tvr-hét) és egy folyóirattal (Lakáskultúra), melyet megvásárolt, indult. Az utóbbi több mint egy évtizedben olyannyira fejlődött, hogy az Axel Springer cégcsoport, ma már hazánk egyik legnagyobb és legkorszerűbb lapkiadó vállalkozása. Több mint száz kiadványával piacvezetőnek számít. Lapjait havonta közel 12 millió példányban jelenteti meg és ezzel összesen több, mint 43 millió olvasója van. Saját, a legkorszerűbb technikákkal felszerelt nyomdákkal, önálló fotóügynökséggel valamint átfogó informatikai adatviteli rendszerrel és saját lapterjesztő hálózattal rendelkezik. Az utóbbi években nagy hangsúlyt fektetnek az internetes megjelenésre is. Jelenleg 27 internetes oldalt működtetnek.

Az Axel Springer-Magyarország Kft. fő profilja a megyei napilapok kiadása, melyekből nyolcat birtokol hazánkban. Továbbá a Vasárnap reggel című lap megjelenésével tizennyolc megyében van jelen a hét utolsó napján. A Világgazdaság, a Manager Magazin és a Harvard Business Managert is a kiadó adja ki.

A vállalat minden területen próbál az olvasói igényeknek megfelelni. A kemény munka eredménye a magas kereslet a cég sajtótermékei iránt. Ezt jól tükrözik az alábbi szám adatok is: 109 kiadvány, 8 779 215 olvasó/megjelenés, 43 319 189 olvasó/hó, 11 796 975 terjesztett példányszám/hó, 141 563 700 terjesztett példányszám/év, 28 weboldal, 6 732 116 oldalletöltés/hét, 9 megyés terjesztési hálózat, 2 nyomda

Az Axel Springer-Budapest Kiadói Kft. a magazinok kiadója, amely 1989-ben kezdte meg tevékenységét a Tvr-hét című lap megjelentetésével és a Lakáskultúra magazin kiadásának átvételével, azonban azóta egész lapcsaládok alakultak ki. A tv-újságok árban és szolgáltatásban valamint, fogyasztásban és funkcionalitásban differenciálódnak; prémium műsormagazinok, ilyen a Tvr-hét, Színes Kéthetes Tévéműsor, funkcionális műsorújságok, mint a TV Újság, Sárga RTV, TV kéthetes tesztek teljessé a portfóliót. Ezen a területen a piaci részesedésük olvasottságban meghaladja a 70%-ot.

A nőknek szóló magazincsozor megteremtésében a Kiskegyedé volt az úttörő szerep, ezt követte a Kiskegyed Konyhája, a Csók és Könny, az Asztrolap (jelenleg szünetel), a Gyöngy, a Hölgylvilág, a Fanny és 2004-ben a Glamour. 2007-ben is több új lapot jelentettek meg, ezekkel a Kiskegyedet (Kiskegyed Otthona, Kiskegyed Rejtvény) és a Fannyt (Fanny Konyha, Fanny Rejtvény) is lapcsaláddá alakították. Mindemellett megjelentették a Terefere Magazint is.

2000-ben a Popcorn és a 100xszép kiadásának átvételével az ifjúsági magazin-család is megjelent a kiadói palettán, valamint az Autó-Motor átvételével és a 2004 szeptemberében útjára indították az Auto Bild Magyarország című lapot. Megjelenésével az autós magazinok területén is vezető pozíciót mondhat magáénak a kiadó.

A szórakoztató újságok piacán a rejtvényújságokkal jelentek meg ilyenek az Ügyes, Ügyes Évszakok, Eszes, Kópé, Jó vicc, Rejtvény Terefere, Ügyes Extra Szudoku. 2007-ben a két fent említett rejtvénymagazin mellett még egyet indítottak, TV Rejtvény néven.

A hirdetési újságok kiadásában is élen jár a cég. Az Axel Springer hetente megjelentett egy apróhirdetési és egy hirdetési újságot is. Az egyik ilyen a Tempó, amely elsősorban az apróhirdetések lapja, amely 12-14000 friss hirdetéssel jelenik meg Magyarország hat megyéjében. A másik a Grátisz, amely egy ingyenes hirdetőújság, a megyei napilapok mellékleteként jelenik meg.³⁵

A lapkiadás, mint gazdasági vállalkozás

A lapkiadásban, az információ beszerzésében, feldolgozásában és kibocsátásában, valamint az olvasásban jelentős befolyása van az elektronikai forradalomnak. A számítógépek megjelenés és elterjedése jelentős változásokat hozott. Már a 60-as években egy kanadai professzor megjósolta „a Gutenberg Galaxis” végét, mostanra pedig egyre inkább megerősödni látszik, hogy harmincöt év múlva eltűnhet a nyomtatott sajtó a standokról, amennyiben a mostani kedvezőtlen tendenciák tovább folytatódnak. A nyomtatott anyagok esetében valóban egyre nagyobb tervesztés tapasztalható, amely alól a Békés Megyei Hírlap

---

³⁵www.axelspringer.hu

sem kivétel. Mindemellett mégsem ez a legfontosabb és legjellemzőbb jelenség, hanem az egyik az, hogy az összes példányszámon belül a kiadvány fajták száma folyamatosan és gyorsan nő. Sokkal inkább egy meghatározott olvasókör érdeklődéséhez alkalmazkodik. 2006-ban 1373 lap volt jelen a piacon. A másik fontos jelenség az, hogy a lapkiadás egyre inkább dialógus rendszerű szerkesztési módok irányába mozdul el. A lehető legtöbb módon szorgalmazzák az olvasói reakciókat, az olvasókkal való párbeszédet.

Ezeket a tényezőket figyelembe véve érdemes és hasznos megvizsgálni a Békés Megyei Hírlap piacon elfoglalt helyét. Megállapítható, hogy lapunk a tizennyolc megyei lap között a közép mezőnyben foglal helyet, a jelenlegi átlagosan 33 ezer eladott példányával.

Bár az olvasók száma állandóan változik, a legújabb felmérések szerint Békés megye felnőtt lakosságának 36,2 százaléka (120 100 fő) olvassa az újságot. A legaktívabb olvasói réteg a középkorosztály.

Év	Olvasottság (fő)
1966	19458
1975	37985
1996	34566
2005	120100

5. táblázat: Békés Megyei Hírlap olvasottsága³⁶

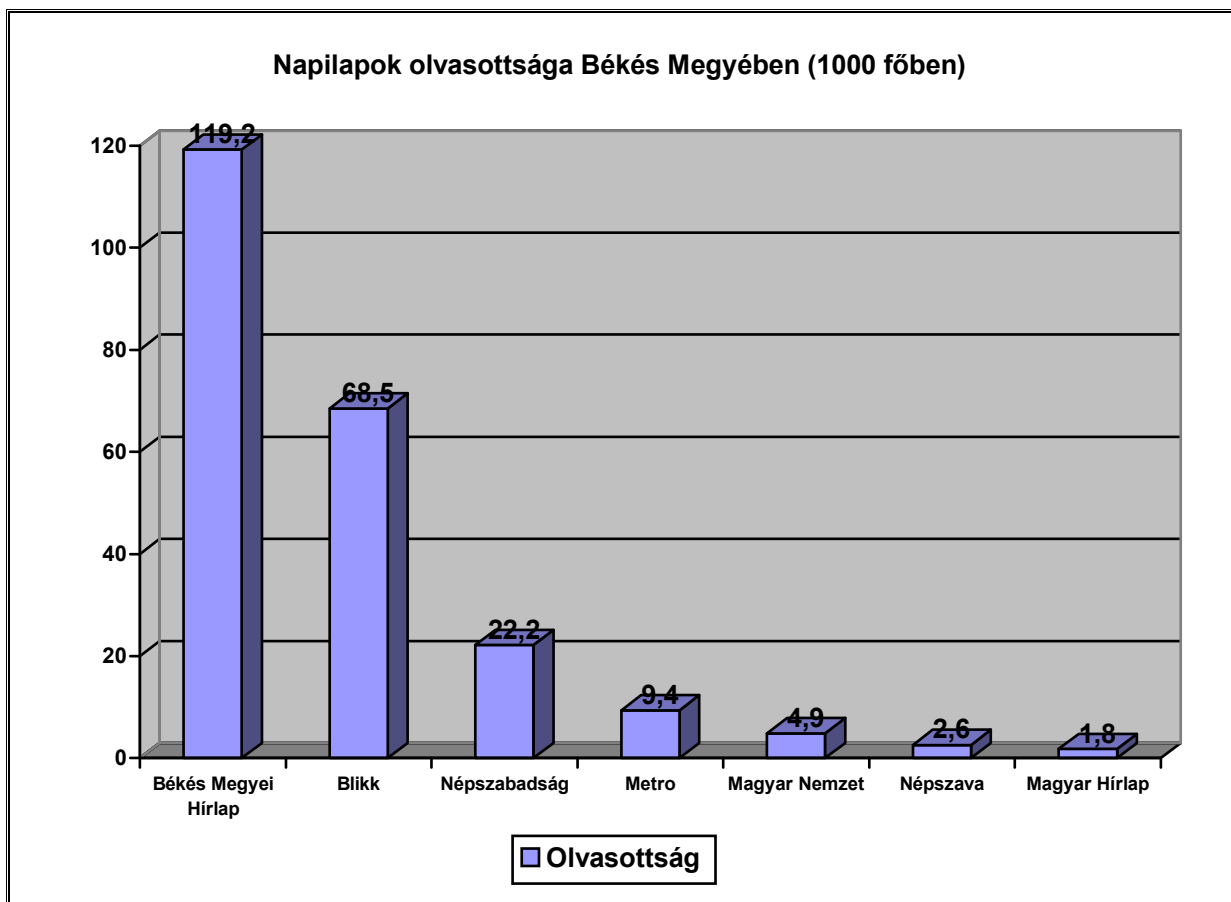
Figyelemre méltó az olvasottság vizsgálata az iskolai végzettség tekintetében. A nyolc általános alatti, illetve nyolc általánost végzett olvasók aránya kisebb, mint a megyei rész arányuk, szakmunkásképzőt, középiskolát és egyetemet vagy főiskolát végzettek aránya pedig magasabb az olvasók között.

Érdemes áttekinteni a helyzetet a gazdasági aktivitás vizsgálata során. A felnőtt lakosság 34,5 százaléka dolgozik megyénkben, ebből a rétegből kerül ki a lap olvasóinak 47,2 százaléka.

³⁶ Lapkiadás, mint gazdasági vállalkozás/Tóth Miklós In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. - p. 7.

Természetesen ez azért van így, mert ez a réteg tudja legjobban megfizetni a különböző sajtótermékeket.

A nyugdíjasokat tekintve 39,7 százalékos olvasottság figyelhető meg. Kiemelendő továbbá az, hogy az olvasók 28 százaléka a megyeszékhelyen, Békéscsabán él. Az olvasók 53,5 százaléka városokban, 18,5 százaléka, pedig községekben él.

1. diagram: Napilapok olvasottsága a különböző sajtóorgánumok tekintetében³⁷

A Békés Megyei Hírlap kimagasló olvasottsága nem meglepő, hiszen világjelenség, hogy adott megyékben, városokban a helyi lapok népszerűsége élen jár.

³⁷ Szonda Ipsos /Gfk Hungária, Média Navigátor 2004/II. félév

A megye mindenkori gazdasági helyzete nagymértékben befolyásolja a hírlapgazdálkodást is. 1997 óta folyamatosan egyre több termék található meg a piacon, a Népújság Kft, mint kiadó gondozásában. A gazdálkodás meghatározója a Békés Megyei Hírlap volt és maradt. A lap eladásából származó pénz mellett a bevételek több mint felét adja a hirdetésekbe befolyt összeg.

1990-től, a tulajdonosváltástól vizsgálva 1991-ben az első teljes gazdálkodási évet tekintve enyhe példányszám csökkenés mellett erőteljes gazdasági növekedés volt tapasztalható. Mindez egy arányaiban folyamatosan csökkenő terjesztési és intenzíven növekvő hirdetési bevétel mellett valósult meg.

A gazdálkodásra a fentiekén túl több jelentős tényező is hatott. Ezek közül kiemelkedik a sorból az 1994-től kialakított saját terjesztőhálózata és a lapnyomás Kecskemétre kerülésének pozitív hatása. Mindez párosult egy optimális létszám-gazdálkodással és egyre több piaci szegmensben való megjelenéssel, ilyen például a Vasárnap Reggel című lap, a Grátis című ingyenes információs magazin, a Tempó című apróhirdetésű lap, a bmhirlap.hu internetes portál és a beol.hu elnevezéssel működő a fiatalok körében is egyre elterjedő és népszerű honlap.³⁸

---

³⁸ Lapkiadás, mint gazdasági vállalkozás/Tóth Miklós In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. - p.7.

Békés megye egyetlen megyei lapja megalapítása óta hatszor változtatott nevet. A több mint hatvan éves lap fennállása alatt, több jeles egyéniség is helyet foglalt a főszerkesztői székben.

Viharsarok	
Cseres Tibor	1945. május 23.- 1946. október 4.
Vajda Gábor	1946. október 5.- 1946. november 19.
Gáthi István	1946. november 20.- 1947. november 14.
Márton Miklós	1947. november 15.- 1949. április 6.
Varga Dezső	1949. április 7.- 1949. október 29.
Viharsarok Népe	
Varga Dezső	1949. október 30.- 1950. december 10.
Szerkesztőbizottság	1950. december 11.- 1956. október 27.
Kossuth Népe	
Szerkesztőbizottság	1956. október 28.- 1956. november 3.
Független újság	
Kiss Béla	1956. november 1.- 1957. január 3.
Békés Megyei Népújság	
Szerkesztőbizottság	1956. november 5.- 1959. június 1.
Cserei Pál	1959. június 2.- 1975. március 14.
Enyedi G. Sándor	1975. március 15.- 1984. december 31.
Árpási Zoltán	1985. január 1.- 1990. január 19.
Szerkesztőbizottság	1990. január 20.- 1990. április 8.
Árpási Zoltán	1990. április 9.- 1990. április 14.
Serédi János	1990. április 18.- 1991. február 28.
Árpási Zoltán	1991. március 1.- 1991. március 31.
Békés Megyei Hírlap	
Árpási Zoltán	1991. március 31.- 2006. március 31.
Varga Ottó	2006. április 1.-

4. táblázat: Békés Megyei Hírlap főszerkesztői ³⁹

³⁹ A lap főszerkesztői In: Békés Megyei Hírlap, 2005. május 23. – p.2.

Pillantás a jövőbe

A Békés Megyei Hírlapot érte már olyan vád, hogy a bulvárlapok irányába mozdult el. Kétségtelenül igaz, hogy a közéleti lapok példányszáma és olvasottsága folyamatosan csökken a bulvárlapoké pedig egyre inkább nő. A kihívás mindig nagyon erős. De mindennek ellenére sem a tulajdonos, sem a szerkesztőség nem kíván változtatni az eddigi irányon. Megpróbálják a lapot hiteles közéleti napilapként megtartani, amennyire lehetséges. De nem lehet figyelmen kívül hagyni az állandóan változó olvasói szokásokat.

Az emberek mindennapjaiban egyre inkább jelen van az internet és a televízió, az igazi nagy versenyt ezek jelentik. De azért nem annyira aggasztó a helyzet, ezt az is bizonyítja, hogy Amerikából elindult egy, az iskolás gyerekeket újságolvasásra ösztönző program a „Ladik-program”. Ebbe a kezdeményezésbe a Békés Megyei Hírlap is bekapcsolódott és a kezdeményezést az Európai Unió is támogatja.

Az olvasói igényeknek egyre és egyre jobban megfelelő lapot kell készíteni, tudatosan kell dolgozni. Érdekesebbé látványosabbá kell tenni a lapokat, erősíteni kell azokat az elemeket, amelyek nem csak érdeklik az olvasót, de kedvet is keltenek egy-egy cikk elolvasásához. Mindig jobbnak kell lenni a szolgáltatás, a tanácsadás és a szórakozás terén is.

Elmondható, hogy a Békés Megyei Hírlap szerkesztősége és kiadója jó úton jár.

Felhasznált irodalom

Békés megye képes krónikája / kiadja Békés Megye Közgyűlésének Millenniumi Emlékbizottsága ; [szerk. Erdmann Gyula, Havassy Péter] ; [szerzői Daróczyné Leiszt Emma.]. -[Békéscsaba] : Békés M. Közgyűlés Millenniumi Emlékbiz., 2001. -407 p.

Békés Megyei Hírlap: 50 éves a megye lapja/ kiadja a Népújság Kft., főszerk...Árpási Zoltán. -k.sz. 1995. május 23.

Ünnepi különszám

Békés Megyei Hírlap: 60 éves a megye lapja/ kiadja a Népújság Kft., főszerk...Árpási Zoltán. -k.sz. 2005. május 23.

Ünnepi különszám

Békés megyei útikönyv/ Békés megye tanácsa. – [Budapest], 1981. – 174 p.

Békés megye 30 éve / [szerk. Daniss Győző és Sass Ervin] ; [irta AryRóza et al.] ; [fotográfiák és grafikák Balkus Imre et al.]. -[Békéscsaba] : [Békés M. Lapk. Váll.], 1975. - 596 p.

Békés megye kézikönyve/...Kőváry E. Péter. –Szeged: Oktinfo-Szeged Bt.- Ceba Kiadó, 1999. – 857 p.

Békés megye sajtóbibliográfiája 1855- 1973/ összeáll. A megyei könyvtár munkaközössége. –Békéscsaba, 1974. – 365 p.

Békési élet: közművelődési és tudományos folyóirat/ kiadja a Békés Megyei Tanács Városi Bizottság és Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Békés Megyei Szervezete, főszerk... Szabó Ferenc. – 20. évf. 1. sz. (1985)

Elveszített és megőrzött képek: [Válogatott írások] / Cseres Tibor. – Budapest: Magvető, 1978. – 525 [3] p.

Főnök, én magába rúgok/ Árpási Zoltán. – [Békéscsaba], 1999. – [229] p.

Magyar Nagylexikon/ [főszerk. Eszélős László]. – Budapest: Akad. K., 1993-
6. kötet, Csen-Ec/ [szerk. Ábrahám Tamás]. – 1998. – [4], 927 p.

Magyarország megyéi és városai / [szerk. Kulcsár Viktor, Lackó László] ; [a függelékét kész. ... Barabás Miklós] ; [a térk. és az ábrákat szerk. Lackó László]. -[Budapest] : Kossuth, 1975. -655 p.

A magyar régiók mezőgazdasága, 2000: Dél-Alföld/ Központi Statisztikai Hivatal. – Budapest, 2001

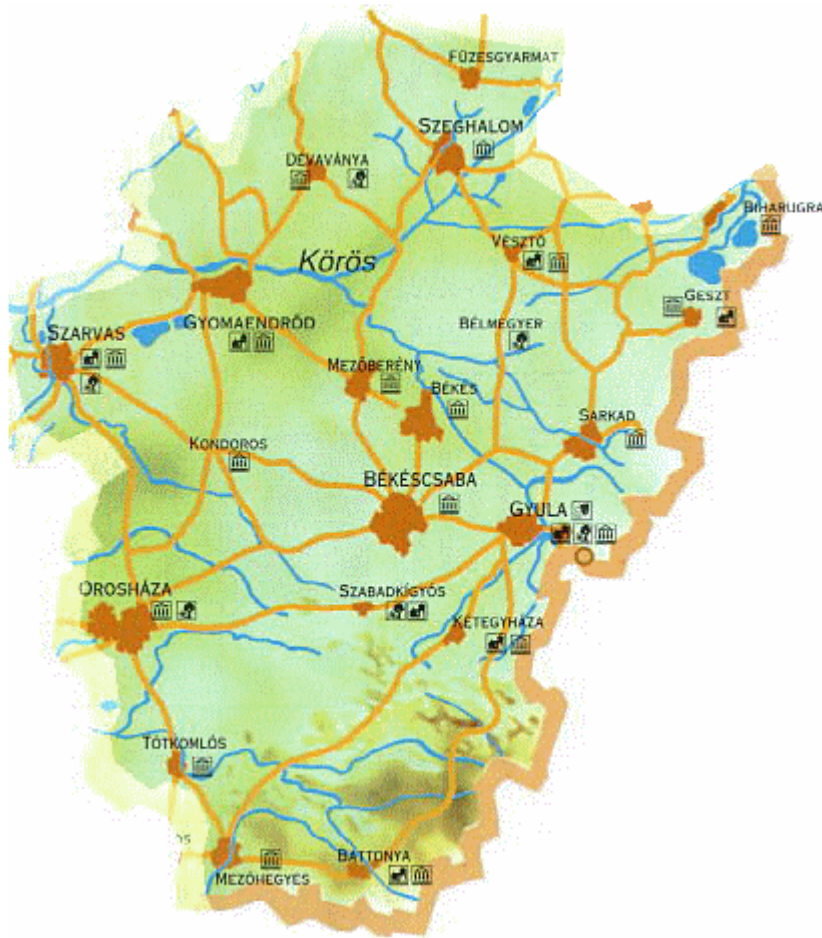
A művelődés évszázadai Békéscsabán/ szerk. Köfer István, Köteles Lajos. – Békéscsaba, 1998. – 958 p.

Nyomdaipari Enciklopédia / Gara Miklós. – Budapest: Műszaki Könyvkiadó, 1977. – 751 p.

Mellékletek

Békés megye térképe

Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum

Viharsarok

Éljen Rákosi Mátyás a jólétért, békéért harcoló magyar nép vezére!

1954. OKT. 1. SZOMBAT BÉKÉSMEGYEI MUNKÁS- ÉS PARASZTUJSÁG V. ÉVFOLYAM 128. SZÁM

Szóval és tettel egyaránt erősítsük a teremfő béke frontját Rákosi Mátyás nagy beszéde a budapesti Pártaktíva előtt

TITÓT FÜGŐDŐK
Dobozták Péternek nagyhatá-
sú beszédét, hogy meggyőzöljék
ők Rajk és társainak fel-
mentését kapcsolatban a tanu-
sági tevékenység a borsolyák, az-
a a legkisebbben Titó és a
magyar népet népi
államok Rajk kényszerítésének
szóval és tettel egyaránt erősít-
sük a teremfő béke frontját.
Sikerült le-
szelnie az ellenoldali események
kötésénél, amit beszédegette
aként és Partizánok, a népi
államok belül követik Titó
hogy minden rendszert
szemből. A feljegyzés
szóval és tettel egyaránt erősít-
sük a teremfő béke frontját.
Sikerült le-
szelnie az ellenoldali események
kötésénél, amit beszédegette
aként és Partizánok, a népi
államok belül követik Titó
hogy minden rendszert
szemből. A feljegyzés

népi demokráciát lassú és a
Szovjetunió vezető háttéréből
és az imperialista táborba vége-
ző. Egy szövegű és arra lettünk
figyelmesek, hogy az amerikai im-
perialisták hátrán magabiztos ha-
sán beszéltek valami Operatív
X. szept. tervről, amelynek egyik
fontos része abban áll, hogy be-
nyomulnak a népi demokráciák
szöveti pártjába. Ugyanakkor ha-
laltunk ugyanezzel mélyretek
bejegyzéseket arról, hogy az el-
ment két világháború tapasztalatai
alapján helytelen forma az im-
perialisták részről titulus hábo-
rúba vonni az irányt, az olyan
háború, amely egyszerre az egész
Szovjetunió vezető háttérrel meg-
személyesíti tette ki célul. Ebe-
lyett az imperialista háború hie-
nyes kurláló, körülhangolt es-
tében folytatandó hábo-

rozás kérdék lehetett volna, hogy
már megértjük, hogy milyen kon-
kréten, következtetést ott lett volna
a népi demokráciák leállítását a
Szovjetunió oldaláról. És az is vi-
lágos számunkra, hogy a háborús-
teret az a fokozott kardinálisítás,
amelynek a berlini békeidő csak
egy része volt, huzni tartozott a
tény előkészítéséhez. Az imperia-
lizmus a közeljövő terének meg-
nyitja és alapja az az árulókól és ké-
mekből. Gestapo őgynekékből álló
banda lett volna, amely ma Jugo-
slávia ellen áll, Ennek a gróf-
bandának lett volna az a feladata,
hogy az amerikai imperialista
meghatározott háttér követték sze-
repljen a népi demokráciák el-
len. Rajkék leleplezése végre a
maga mesterségségében megvilá-
gította a jugoszláv árulók ötletét

a ... hódolást ...
időnként 200.000 főt számlál.
Ma már világos, hogy Tito itt
is amerikai gondoknak utasítá-
sait követi, akik a jugoszláv
katonák vérrel lefújták vol-
ta ...
a ... hódolást ...
időnként 200.000 főt számlál.
Ma már világos, hogy Tito itt
is amerikai gondoknak utasítá-
sait követi, akik a jugoszláv
katonák vérrel lefújták vol-
ta ...

na végre tervek, hanem az
hat a politikájukhoz, amit
sikerült más katonák kell kö-
vetni a gestapókat a tá-
ból. Ez volt az Operatív
X.
ref a kormány ellen. Ha
vél meggyőződés, hogy
nem Minisztertanács a
Szó és meggyőződés ah-
lérték. Népi demokrá-
országokhoz a tervekben
kratikum, szocializmus
megakadályozására a V
minden erejét is harc-
vetni. Azt is mondhat-
kodik, hogy az ideológus
mosléka körül Minisz-
tertanács váltani Pöcsge
a parancsnokság, mely
interakcióban
ben Minisztertanács
fontosabb nagyhatalom
szegélyekre és a Va
gallitára olyan ma
élet ...

Gestapo-iskolát megjárt provokátorok

Az amerikai imperialista
reakció terve, amelynek
minden részlete bizonyítja,
hogy az amerikai imperialista
árulók és a gestapo-iskolát
járt provokátorok Tito-Ran-
kovic-Gyimesi kényszer-
menye. A Rajk-banda leleple-
zése fényt vetett ezekre az
aljas tervekre és mellékesen
fényt vetett arra is, hogy a
jugoszláv árulók nem az ideológus
határozattal
hogy a görög anarchizmus
megfajtásához segédkezett
nyújtanak, hanem már, amint
Rankovic ezt Rajkkal kö-
zölte, tavaly kézz volt a
lev. Tito a görög mo-

ref a kormány ellen. Ha
vél meggyőződés, hogy
nem Minisztertanács a
Szó és meggyőződés ah-
lérték. Népi demokrá-
országokhoz a tervekben
kratikum, szocializmus
megakadályozására a V
minden erejét is harc-
vetni. Azt is mondhat-
kodik, hogy az ideológus
mosléka körül Minisz-
tertanács váltani Pöcsge
a parancsnokság, mely
interakcióban
ben Minisztertanács
fontosabb nagyhatalom
szegélyekre és a Va
gallitára olyan ma
élet ...

A Rajk-per leleplezte, hogy Tito és társai
rendőrspiclik és kémek

04/05/2018 2:58 am

Viharsarok Népe

Viharsarok Népe

Megindult a verseny
a Viharsarok Népeért

Újabb községek
fejleszték be a vetést

1940 OKT. 30. VASÁRNAP BÉKÉSMEGYEI MUNKÁS- ÉS PARASZTUJSÁG V. ÉVFOLYAM: 253. SZÁM

A dolgozók új, éles fegyvere

M a először kerül a Viharsarok Népe, az egységes megyei tájlap a megyei dolgozói elé. Kétség kívül új lap ez, de egyben továbbfejlesztése is az eddigieknek, amelyek egyesüléséből létrejött: nemcsak a Viharsarok, az Orosházi Hírek, az Aiföld, a Szarvasi Újság, a Békési és Tótkomlói néplélek egyesítéséből és továbbfejlesztéséből keletkezett. Az új lap mély gyökereket, komoly tradíciókkal rendelkezik: más-más formában cím alatt végigkísérték előbb Békés megye egész felbuzdulás utáni demokratizálódását, később Békés megye népszerű küzdelme a felbuzdulás óta, amelyben a Viharsarok Népe elődei ott voltak volna a demokráciai mellett, melyben nevelték volna az éles fegyvert a demokrácia érdekében.

és város lakói is csak saját kicsinyes problémáikat látták, elszigetelten az egész ország sorsától. Ez a helyi eszélyes célkitűzések túlbecsülése a szűk, csupán a község vagy város határáig terjedő látókör hasznos segítségét jelentett a kapitalizmus számára. Ennek a szűk látókörűségnek maradványai — éppúgy, mint más tekintetben is — a demokrácia fejlődésével, a dolgozók politikai öntudatának növekedésével együtt úgy olvadozik, mint tavasszal a hó. A dolgozók figyelme egyre inkább az egész megye sőt az egész ország és a világ nagy sorsdöntő eseményei felé fordul. Így hozta meg a

fejlődés az egységes, nagy megyei tájlap kifejlesztésének nemcsak a lehetőségét, hanem szükségességét is. A nagyobb terjedelmű lap kielégítheti most már az újságolvasók megnövekedett igényeit. De együtt jár a dolgozók politikai fejlődésével az is, hogy egyre többen érzik, ismerik fel az újságolvasás szükségességét. Az ilyen értelemben a dolgozók egyre szélesebb rétegeiben feltámadó igényeket is inkább kielégíti az új lap, amely az eddigi 60 filléres ár helyett 50 fillérért kerül forgalomba. A megnagyobbodott terjedelem és olcsóbb ár nemcsak a dolgozók politikai fejlődésének eredménye, hanem egyben újabb nagyarányú fejlődés kiindulópontja is. A most meginduló

A Viharsarok Népe azonban nemcsak ebben különbözik, nemcsak ebben jelent többet a megye eddigi lapjainál. Többet jelent azért is, mert az egységes és az eddiginél lényegesen közvetlenebb politikai vezetést. Az új lap a Magyar Dolgozók Pártja Megyei Bizottságának szócsöve és így a dolgozók felélemelkedéséért vívott harcának szilárdabb támasza lesz. A pártszervezetek, a népmunkások így még jobb fegyvert kapnak kezükbe a dolgozók felvilágosításáért, nagy feladataik megoldásáért vívott harc-

Az újítók, élmunkások feladata lesz megőrizni a dolgozókat 3 éves tervünk minden részletében való befejezéséhez, 5 éves tervünk elkezdéséhez
RÁKOSI ELVTÁRS AZ ÚJÍTÓ KONGRESSZUS DÍSZELNÖKE
Szombaton rendezték meg a...

Független Újság

Hazádnak rendületlenül légy híve, óh magyar!

BÉKÉS MEGYEI HETILAP

1956. DECEMBER 20., CSÜTÖRTÖK

ÁRA 90 FILLÉR

L. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM

Hazánk kezdett a magyar olimpiai csapat... A Milánóból vasárnap reggel hazatért magyar olimpiai sportkötő...

Zavarlatos meggyénk győzelemellátása... Napok óta észrevehetően túlforgalmak a gyógyszerüzletek...

Fél ország külügyminiszter a magyar népközlök problémáiról... Az Európai Tanács - Miniszteri Bizottságának pártján...

Ajánlatok kárpont az óra gyermekek... Vasárnap délután kedves ünnepség rendezték...

További javul a nemzetközi személforgalom... A MAV Veszélyeztetésére kapott...

Bányászok! Szenet kér az István malom

Újabb irodahelyiségeket adnak át lakásoknak. Az oroszai géppalotás terveit az önállóságra

Január végéig minden szerződéses hízótt át akar venni az Állatforgalmi Vállalat

Nehru Amerikában a magyarországi eseményekről is tárgyal Eisenhowerrel

Mi újság a kereskedelemben?

A megyei tanács kereskedelmi osztályát nyert érdeklődés szerint tárgyalás folyik a Honfium Népi Kereskedelmi Tanács...

Cipőt kér a vevő, árut vár az üzlet anyagihiánnyal küzd a ktsz.

Hetek óta megszokott látvány az üzletek előtt sorbarendelt csomagok, a békéscehalmi cipőboltban azonban napok óta áll a vevő...

Gyermekek öröme van járák bőven

A napokban nagyobb mennyiségű gyermekjáték érkezett a békéscehalmi üzletbe...

Januárban kezd meg a peres ügyek tárgyalása a békéscehalmi járásbírószék

A békéscehalmi járásbírószék januárban kezd meg a peres ügyek tárgyalását...

Mi lesz a felosztott tsz-ek állatállományáról?

A megye több szövetkezetében határozott úgy az utóbbi hetekben, hogy szaktanács...

Varsóban aláírták a lengyel-szovjet szerződést

Varsó (MTI) December 17-én este hat órakor a Lengyel Népi Szövetségek Varsói Központjában...

Napfolt tevékenység okozza a szeszélyes időjárást

Az elmúlt hetek alacsony hőmérséklete, a novemberi időjárás rendkívülisége igen valószínűvé tette, hogy az idei tél...

Békés Megyei Népujság

Békés Megyei Hírlap

A Békés Megyei Hírlap szerkesztősége

Vasvári Pál- díj

